

Viite

Kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 35 ja 36 §:n sekä Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta, HE 19/2024 vp

Eduskunta

Valtiovarainvaliokunta

Verojaosto

Valiokuntakanslian sihteeri Sara Kuitunen
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Yhteyshenkilö

Lakimies Mathias Brink

Asia

Kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 35 ja 36 §:n sekä Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta, HE 19/2024 vp

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on antanut maakunnan hallitukselle mahdollisuuden kirjallisen asiantuntijalausunnon antamiseen hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 35 ja 36 §:n sekä Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta, HE 19/2024 vp.

Lainsäädäntövalta

Verotuksen osalta lainsäädäntövalta on jaettu Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan kesken. Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 5 kohdan mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maakunnalle tulosta perittävää lisäveroa ja tilapäistä ylimääräistä tuloveroa sekä elinkeino- ja huviveroja, maakunnalle perittävien maksujen perusteita ja kunnalle tulevaa veroa. Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 36 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat veroja ja maksuja lain 18 §:n 5 kohdassa säädettyin poikkeuksin. Esitys koskee arvonlisäveroa, joka on välillinen vero, ja välilliset verot kuuluvat itsehallintolain 27 §:n 36 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Maakunnan hallituksen näkemykset

Arvonlisäverolaissa (1501/1993) on viittauksia tiettyihin säännöksiin, jotka sisältyivät yksityisestä terveydenhuollosta annettuun lakiin (152/1990), joka kumottiin 1.1.2024 sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetulla lailla (741/2023). Esityksellä pyritään päivittämään nämä arvonlisäverolain 35 ja 36 §:n viittaukset terveydenhuollon palveluiden verotusta muuttamatta. Vastaavasti Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista

arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettuun lakiin (1266/1996, jäljempänä poikkeuslaki) ehdotetaan tehtäväksi vastavanlainen muutos arvonlisäverolain viittausten päivityksen takia. Muutoksella varmistetaan, että terveyden- ja sairaanhoitoa koskevaa verovapautusta sovelletaan jatkossakin Ahvenanmaalla vastaavasti kuin muualla Suomessa. Esityksen mukaan muutoksilla ei arvioida olevan vaikutusta terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen myyjiin tai ostajiin, sillä verovapautuksen soveltamisala säilyisi ennallaan. Muutoksilla ei myöskään arvioida olevan vaikutusta arvonlisäverotuottoihin.

Arvonlisäverolain 35 §:ssä on verottoman terveyden- ja sairaanhoitopalvelun määritelmä. Pykälän 1 kohdan mukaan verottomana terveyden- ja sairaanhoitona pidetään pykälässä tarkemmin määriteltyjä toimenpiteitä, jos kysymyksessä on valtion, hyvinvointialueen tai kunnan ylläpitämässä terveydenhuollon toimintayksikössä annettava hoito taikka yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa tarkoitettu hoito. Pykälän 1 kohtaa koskeva muutosehdotus tarkoittaa sitä, että viittaus yksityisestä terveydenhuollosta annetussa, kumotussa laissa tarkoitettuun hoitoon korvattaisiin viittauksella sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun terveyspalveluun. Terveyspalvelun käsite on määritelty kyseisen lain 4 §:n 4 kohdassa.

Terveyspalvelun määritelmää on lain esitöiden mukaan täsmennetty sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa siitä, mitä se oli yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa. Terveyspalvelulla tarkoitetaan potilaan terveydentilan määrittämiseksi, hänen terveytensä palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtäviä toimenpiteitä, terveyden- ja sairaanhoitoa taikka muuta käsittelyä, jossa käytetään lääketieteellisiä tai hammaslääketieteellisiä menetelmiä tai joka perustuu lääketieteeseen tai hammaslääketieteeseen. Arvonlisäverolain 35 §:n terveyden- ja sairaanhoitopalvelun määritelmä poikkeaa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain terveyspalvelun määritelmästä. Erona on se, että arvonlisäverolain määritelmä koskee vain ihmisen terveydentilan määrittämiseksi sekä toiminta- ja työkyvyn palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtäviä toimenpiteitä. Sen takia terveydenhuollon ammattihenkilöiden suorittamat lääketieteellistä osaamista vaativat esteettiset hoidot eivät jatkossakaan kuuluisi verottomuuden piiriin.

Ehdotuksen mukaan arvonlisäverolain 35 §:n 1 kohdan alussa mainittaisiin nykyistä vastaavasti julkisen tahon ylläpitämässä terveydenhuollon toimintayksikössä annettava hoito, sitten viitattaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa tarkoitetun yksityisen palveluntuottajan antamaan terveyspalveluun. Yksityisellä palveluntuottajalla tarkoitettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 4 §:n 2 kohdassa määriteltyä palveluntuottajaa, joka on muu kuin julkinen toimija. Kyseinen palveluntuottajan määritelmä kattaa lain esitöiden mukaan laajasti kaikki terveyspalveluja tuottavat luonnolliset henkilöt ja yhteisöt. Terveyspalvelujen tuottajien ja niiden ylläpitämien palveluyksiköiden on oltava Soteri-rekisterissä, joten nykyistä vastaavasti

terveyden- ja sairaanhoidon verottomuus koskisi vain yhteiskunnan valvonnan piirissä olevaa hoitoa.

Arvonlisäverolain 36 §:ssä on luettelo terveyden- ja sairaanhoitopalveluihin liittyvistä palveluista ja tavaroista, joiden myynti on vapautettu verosta. Pykälän 5 kohtaa muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa tarkoitetun terveydenhuollon palvelujen antajan sijasta sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun yksityiseen terveystalvelujen tuottajaan. Yksityisellä palveluntuottajalla tarkoitettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 4 §:n 2 kohdassa määriteltyä terveystalvelujen palveluntuottajaa, joka on muu kuin julkinen toimija.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annettu laki koskee kaikilta osin maakunnan toimivaltaan kuuluvia oikeudenaloja. Julkisen tahon antama hoito Ahvenanmaan maakunnassa on arvonlisäverolain 35 §:n 1 kohdan nojalla verotonta vastaavasti kuin muualla Suomessa, koska arvonlisäverolain 8 §:n 1 momentin mukaan Ahvenanmaan maakuntaan ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvaan kuntaan sovelletaan, mitä arvonlisäverolaissa säädetään kunnasta. Ahvenanmaan maakuntapäivät päätti hyväksyä yksityistä terveydenhuoltoa koskevan maakuntalain (landskapslagen om privat hälso- och sjukvård), jäljempänä maakuntalaki. Lakiehdotuksen mukaan tarkoituksena on, että maakuntalaki tulisi voimaan mahdollisimman pian. Maakuntalaki ei kuitenkaan ole vielä tullut voimaan, sillä Ahvenanmaan itsehallintolain 19 §:n mukainen lainsäädäntövalvontamenettely on kesken. Maakuntalain myötä poikkeuslaissa on tarpeen säätää, että arvonlisäverolain terveyden- ja sairaanhoidon verovapautusta sovellettaisiin myös yhteiskunnan valvonnan piirissä maakuntalainsäädännön mukaisesti olevien yksityisten palveluntuottajien antamaan hoitoon.

Esityksessä poikkeuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 a §, jossa säädettäisiin arvonlisäverolain terveyden- ja sairaanhoitoa koskevan verovapautuksen soveltamisesta yksityiseen terveydenhuoltoon Ahvenanmaan maakunnassa. Verovapautuksen tosiasiallinen soveltamisala Ahvenanmaalla säilyisi ennallaan. Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädetään, että mitä arvonlisäverolain 35 §:n 1 kohdassa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa tarkoitetusta yksityisen palveluntuottajan antamasta terveystalvelusta, sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnassa yksityisestä terveydenhuollosta annetussa maakuntalainsäädännössä tarkoitettuun hoitoon. Maakuntalain terveydenhuollon palvelun määritelmä vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 4 §:n 4 momentin terveystalvelun määritelmää.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädetään, että mitä arvonlisäverolain 36 §:n 5 kohdassa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa tarkoitetusta yksityisten terveystalvelujen palveluntuottajasta, sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnassa yksityisestä terveydenhuollosta annetussa maakuntalainsäädännössä

tarkoitettuun palveluntuottajaan.

Esityksessä ehdotetaan, että lait tulisivat voimaan mahdollisimman pian. Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta voi kuitenkin tulla voimaan aikaisintaan samana päivänä, kun maakuntalaki tulee voimaan.

Maakunnan hallitus voi todeta, että ehdotetut muutokset eivät muuta verovapautuksen soveltamisalaa, ja että muutoksilla ei ole vaikutusta terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen myyjiin tai ostajiin eikä arvonlisäverotuottoihin. Lopuksi maakunnan hallitus voi todeta, että esityksessä on ehdotus uudeksi poikkeuslain säännökseksi, jolla varmistetaan, että terveyden- ja sairaanhoitoa koskevaa verovapautusta sovelletaan jatkossakin Ahvenanmaalla vastaavasti kuin muualla Suomessa. Esityksen asiasisällössä ei ole ilmennyt mitään sellaista, mistä maakunnan hallituksella olisi jotain huomautettavaa.

Ministeri

Mats Perämaa

Lakimies

Mathias Brink

TIEDOKSI

Ahvenanmaan maakuntapäivät, info@lagtinget.ax

Kansanedustaja Mats Löfström, mats.lofstrom@eduskunta.fi